

Jaarverslag 2020

De Bedrijfscommissie

De vragenservice

Bedrijfscommissie Markt I

Bedrijfscommissie Markt II

Registratietaken

Ondernemingsovereenkomsten

Vrijwillig ingestelde or's

Communicatie en bekendheid

SER

De Bedrijfscommissie: uw hulp bij medezeggenschap

De Bedrijfscommissies voor de marktsectoren doen jaarlijks samen verslag op hun website van hun werkzaamheden. De Bedrijfscommissies zijn ingesteld door de SER en hun grondslag is de Wet op de ondernemingsraden (WOR). De belangrijkste taken zijn het geven van voorlichting over medezeggenschap en het bemiddelen bij conflicten over medezeggenschap. Ook het voorkomen van conflicten valt hieronder. De voorlichting vindt plaats in de vorm van een vragenservice. Er zijn twee bedrijfscommissies voor het bedrijfsleven: Bedrijfscommissie Markt I voor commerciële organisaties en Bedrijfscommissie Markt II voor organisaties in zorg en welzijn en sociale, culturele en maatschappelijke voorzieningen.

De vragenservice

Via de vragenservice kunnen vragen over medezeggenschap, de WOR en de Bedrijfscommissie worden gesteld. Dit kan telefonisch via 070 34 99 561 of online op [deze website](#). De vragenservice is er niet alleen voor or-leden. Ook bestuurders, hr-functionarissen, ambtelijk secretarissen, juristen en trainers/adviseurs medezeggenschap benaderen de vragenservice ook met hun vragen. De meest gestelde vragen gaan over verkiezingen, het instellen van een or en het or-reglement. Maar er worden ook veel vragen gesteld over het advies- en instemmingsrecht en over scholing voor de or.

Hier volgen enkele interessante vragen uit 2020 als voorbeeld.

Om de werkdruk te verlagen kondigt onze organisatie aan anders te gaan werken. De vorige bestuurder heeft mondeling aangegeven dat hij advies zal vragen aan de or over dit onderwerp, ook al is het niet een belangrijk besluit. Moet de huidige bestuurder deze afspraak nakomen?

Ja, dat moet hij. Artikel 32 van de WOR geeft aan dat de bevoegdheden van de or kunnen worden uitgebreid. In dit geval wordt zonder voorbehoud afgesproken dat de verandering van de werkwijze adviesplichtig is. Ook een volgende bestuurder moet zich aan die toezegging houden. Als de bevoegdheden van de or worden uitgebreid is het belangrijk om dat vast te leggen. Dat kan in een overeenkomst of door de notulen van de overlegvergadering te laten ondertekenen waar dit besluit genomen is.

Onze bestuurder vertrekt na acht jaar uit onze organisatie. De or is vooraf niet op de hoogte gesteld. Ook de vertrekregeling is niet besproken. Had de or recht om vooraf advies te geven?

Artikel 30 van de WOR geeft de or adviesrecht bij de benoeming of het ontslag van een bestuurder. De ondernemingsraad heeft alleen adviesrecht als de ondernemer een beslissing neemt om het dienstverband te beëindigen. Als de bestuurder zelf kiest te stoppen geldt het adviesrecht niet. Het afspreken van een vertrekregeling wekt de indruk dat de ondernemer (of een van zijn organen) het initiatief heeft genomen tot beëindiging van het dienstverband. In die situatie kan de or zich beroepen op zijn adviesrecht. Eventueel kan de kantonrechter gevraagd worden om een uitspraak. Gezien de situatie kan de or er ook voor kiezen om zich te richten op de benoeming van de nieuwe bestuurder. Dan is het belangrijk om met de ondernemer of toezichthouder goede afspraken te maken hoe de or betrokken wordt in het benoemingsproces.

Bij ons bedrijf werken trainees en kantoorpersoneel. De trainees worden gedetacheerd en daarna door de inhurende organisatie in dienst genomen. Trainees mogen één jaar deelnemen aan de or in de vorm van een flexzetel. De bestuurder wil alleen het kantoorpersoneel scholen voor het or-werk, omdat de trainees te snel wisselen. Mag dat?

Nee, dat mag niet. In artikel 18 van de WOR staat dat or-leden het recht hebben minimaal vijf dagen per jaar scholing te volgen voor het or-werk. De or en ondernemer stellen samen jaarlijks vast hoeveel scholingsdagen de or volgt. De ondernemer neemt de kosten hiervan voor zijn rekening. De ondernemingsraad kan – binnen het redelijke – zelf bepalen wat zijn scholingsbehoefte is. Het kan wel zo zijn dat de trainees andere behoeften hebben op het gebied van scholing, omdat zij korter deelnemen. Het verschil in benadering is dat dan niet de kosten, maar de behoeften centraal staan. Het is aan te raden om met de bestuurder in gesprek te gaan over de visie op flexkrachten en hun scholingsbehoefte. Mogelijk zijn er oplossingen die aan beide belangen tegemoet komen.

De personeelsvertegenwoordiging (pvt) heeft via de media vernomen dat haar organisatie wordt overgenomen door een andere partij. Uit het bericht blijkt dat hier gedurende een jaar gesprekken over zijn gevoerd. Wat zijn de rechten van een pvt bij een overname?

Een or heeft adviesrecht bij een overname. Dat is vastgelegd in artikel 25 van de WOR. Bij een pvt geldt dat zij adviesrecht heeft wanneer een voorgenomen besluit kan leiden tot een belangrijke verandering van de arbeid, de arbeidsplaats of de arbeidsomstandigheden van ten minste een vierde van de in de onderneming werkzame personen. Deze bepaling volgt uit artikel 35c, lid 3 van de WOR. De bestuurder moet op een zodanig tijdstip advies vragen dat het van wezenlijke invloed kan zijn op het te nemen besluit. Bij een overname is het

van belang dat de voorwaarden waaronder dit gebeurd goed worden vastgelegd. De pvt kan zich hierin laten bijstaan door een professional, zoals een medezeggenschapsopleider, jurist of een vakorganisatie.

Onze or wil medewerkers elektronisch laten stemmen in de komende verkiezingen. Het lijkt erop dat de wetgever dat niet toestaat. Mag elektronisch stemmen?

Hoewel formeel volgens de WOR elektronisch stemmen niet is toegestaan, wordt er in de praktijk meer en meer gebruik van gemaakt. In het nieuwe voorbeeldreglement van de SER wordt daar uitgebreid op in gegaan (zie [deze link](#)). Kort samengevat is het belangrijk dat vooraf met de aanbieder duidelijke afspraken worden gemaakt over ieders verantwoordelijkheid. Aandachtspunten hierbij zijn dat persoonsgegevens volgens de AVG worden verwerkt, dat de verkiezingen toegankelijk zijn, dat fraude voorkomen wordt, dat de stemming geheim is en dat data tijdig vernietigd worden.

Bemiddelingsverzoeken Bedrijfscommissie Markt I

De Bedrijfscommissies Markt I en Markt II hebben in 2020 in totaal veertien bemiddelingsverzoeken gekregen. Daarvan werden negen verzoeken ingediend bij Bedrijfscommissie Markt I. Vijf verzoeken hebben tot een bemiddelingszitting geleid. Van de vier verzoeken die niet tot een zitting hebben geleid, zijn er twee ingetrokken. Hoewel dit niet de intentie is van de Bedrijfscommissie, kan alleen het indienen van een bemiddelingsverzoek er al toe leiden dat partijen het constructief overleg hervatten. Mogelijk speelt mee dat een partij van buiten meekijkt. Dat kan het gevoel van urgentie vergroten om samen een oplossing te vinden.

Het eerste van de vier ingetrokken verzoeken werd door de betrokkenen zelfstandig en naar tevredenheid opgelost. Het tweede verzoek is ingetrokken omdat al begeleiding plaatsvond door een andere externe partij. Twee bemiddelingsverzoeken zijn gesloten omdat niet beide betrokken partijen aan de bemiddeling wilden meewerken. Omdat de Bedrijfscommissie geen advies kan geven zonder hoor en wederhoor toe te passen en zich bovendien ook richt op herstel van de samenwerking, is het van belang dat beide partijen meewerken aan een bemiddeling.

Overzicht bemiddelingsverzoeken Bedrijfscommissie Markt I

	2018	2019	2020
Nieuwe bemiddelingsverzoeken	8	8	9
Doorlopend uit vorig jaar	0	0	0
Bemiddelingszittingen	3	4	5
Adviezen/oordelen	3	2	5
Op andere wijze afgedaan	2	3	0
Intrekkingen	3	2	3
Niet-ontvankelijk	0	1	0
Naar volgend jaar	0	0	1

Illustratie: bemiddelingsverzoek Bedrijfscommissie Markt I 2020

De or van een vervoersbedrijf wilde een ambtelijk secretaris extern inhuren. De bestuurder wilde juist een van de werknemers deze rol toebedelen. De or en bestuurder kwamen er samen niet uit en wilden voorkomen dat hun meningsverschil uit de hand liep. Zij vroegen daarom de Bedrijfscommissie om te bemiddelen.

De WOR geeft de or niet het recht op een ambtelijk secretaris. In artikel 17 WOR staat alleen dat de or faciliteiten moet hebben die de raad redelijker-

wijs nodig heeft voor zijn taak. In de zaak van het vervoersbedrijf wilde de ordringend een ambtelijk secretaris omdat de or overbelast was. De Bedrijfscommissie vroeg de or allereerst wat de oorzaak van de overbelasting was. De or gaf aan onderbezet te zijn en veel werk te hebben. De organisatie had namelijk landelijk meerdere vestigingen en zat in een reorganisatie. Omdat de nood hoog was, adviseerde de Bedrijfscommissie om zo snel mogelijk een externe ambtelijk secretaris in te schakelen.

Daarnaast adviseerde de commissie om meerdere medezeggenschapsorganen in te stellen en de bevoegdheden en daarmee ook de werkdruk te verdelen. De Bedrijfscommissie vroeg de or en bestuurder ook naar de onderlinge samenwerking. Daaruit bleek dat er een gebrek aan vertrouwen was tussen partijen. De bedrijfscommissie adviseerde or en bestuurder om uit te spreken wat zij nodig hadden om het vertrouwen te herstellen en het verleden achter zich te laten.

In het kader van de samenwerking gaf de or ook aan dat hoewel de bestuurder en or elkaar bij de meeste besluiten goed wisten te vinden, de or bij overnames te laat betrokken werd. De Bedrijfscommissie benadrukte dat de or wezenlijke invloed moet kunnen uitoefenen op een overnamebesluit. De bestuurder moet de or in de voorbereidingsfase van het besluit al om advies vragen (artikel 25 WOR). De Bedrijfscommissie adviseerde om minimaal twee keer per jaar een vergadering te organiseren om de algemene gang van zaken te bespreken, zoals ook verplicht is volgens artikel 24 WOR. Dit zou de bestuurder de gelegenheid bieden om de or tijdig te informeren en de or de kans geven om de ontwikkelingen al in een vroeg stadium te volgen. Een voorgenomen besluit met bijbehorende advies- of instemmingsaanvraag kon dan geen verrassing meer zijn.

Meer samenvattingen van bemiddelingsverzoeken zijn [hier](#) te lezen.

Bemiddelingsverzoeken Bedrijfscommissie Markt II

De Bedrijfscommissies Markt I en Markt II hebben in 2020 in totaal veertien bemiddelingsverzoeken gekregen. De Bedrijfscommissie Markt II heeft vijf verzoeken ontvangen. Daarnaast zijn twee bemiddelingsverzoeken uit 2019 in 2020 afgehandeld. De Bedrijfscommissie Markt II heeft twee zittingen gehouden. In allebei de bemiddelingsverzoeken die daar aan de orde kwamen is advies gegeven. Drie zaken zijn ingetrokken. Twee daarvan omdat partijen in goede samenwerking alsnog tot een oplossing zijn gekomen. Het derde verzoek is ingetrokken omdat onvoldoende draagvlak bleek bij beide partijen om de bemiddeling te starten. Omdat de Bedrijfscommissie zich richt op herstel van de samenwerking is het van belang dat beide partijen meewerken aan een bemiddeling.

Overzicht bemiddelingsverzoeken Bedrijfscommissie Markt I

	2018	2019	2020
Nieuwe bemiddelingsverzoeken	6	4	5
Doorlopend uit vorig jaar	0	0	2
Bemiddelingszittingen	5	0	2
Adviezen/oordelen	5	1	2
Op andere wijze afgedaan	1	0	0
Intrekkingen	0	1	3
Naar volgend jaar	0	2	2

Illustratie: bemiddelingsverzoek Bedrijfscommissie Markt II 2020

Na pensionering van de voorzitter wil de or van een onderwijsinstelling een nieuwe voorzitter verkiezen. De stemming hierover creëert onduidelijkheid. Het is onduidelijk wanneer er gestemd wordt, wat meerderheid van stemmen inhoudt en wat voor effect het heeft als een or-lid zich onthoudt van stemmen. Hoewel kandidaat A tot voorzitter is gekozen blijft er twijfel in de or of niet kandidaat B de stemming heeft gewonnen. De Bedrijfscommissie wordt gevraagd een uitspraak te doen of kandidaat A of B de rechtmatige voorzitter is.

Reflecterend op de stemming beslist de or in meerderheid dat er een tweede maal gestemd wordt over het voorzitterschap. Daarnaast wordt een aantal externen om advies gevraagd, van procesbegeleiders tot specialisten op het gebied van medezeggenschapsrecht. Er blijft een splitsing bestaan tussen or-leden. Enerzijds is er een groep die kandidaat A steunt die in de eerste stemming tot voorzitter is verklaard. Anderzijds is er een groep die kandidaat B steunt. Kandidaat B wordt in de tweede stemming tot voorzitter verkozen. Partijen bevestigen dat de tweede stemming correct is verlopen.

De Bedrijfscommissie heeft in bemiddelingsverzoeken voornamelijk als inzet om de samenwerking te herstellen, zodat er een duurzame basis is voor partijen om meningsverschillen in onderling overleg op te lossen. Een uitspraak doen over het gelijk of ongelijk van de partijen doet de Bedrijfscommissie alleen op uitdrukkelijk verzoek van beide partijen. Zo'n uitspraak levert in het algemeen een winnaar en een verliezer op, wat een duurzaam herstel van de onderlinge samenwerking vaak niet bevordert. De Bedrijfscommissie vindt het in dit geval wel belangrijk uitspraak te doen over wie tot voorzitter is gekozen. Dat brengt duidelijkheid aan alle partijen en biedt een basis om constructief

overleg te hervatten. De kwestie had namelijk beide partijen zodanig verdeeld dat dit een vruchtbare samenwerking in de weg stond. Beide partijen geven aan een dergelijke uitspraak nodig te hebben om hun blik weer te kunnen richten op de toekomst en zich weer volledig te kunnen richten op hun wettelijke taken, hetgeen in het belang is van de onderneming.

Alles overziend vindt de Bedrijfscommissie het niet onaannemelijk dat kandidaat A in de eerste stemming verkozen is tot voorzitter. De or heeft naderhand zijn besluit heroverwogen. De WOR beperkt de or hier niet in. Omdat er voldoende zorg is getoond voor rechtmatige en open verkiezingen is in de tweede stemming volgens de Bedrijfscommissie alsnog kandidaat B rechtmatig verkozen tot voorzitter.

Meer samenvattingen van bemiddelingsverzoeken zijn [hier](#) te lezen.

Registratietaken

De Bedrijfscommissie heeft naast de bemiddelings- en voorlichtingstaak ook een registratietaken. Het gaat hierbij om ondernemingsovereenkomsten en informatie over het vrijwillig instellen en opheffen van or's. De registratie van ondernemingsovereenkomsten en het vrijwillig instellen en opheffen van or's is verplicht.

Ondernemingsovereenkomsten

In artikel 32, lid 2 WOR is geregeld dat tussen de ondernemer en de or bij schriftelijke overeenkomst meer bevoegdheden kunnen worden toegekend aan de or. Ook kunnen zij nadere afspraken maken over het toepassen van de WOR in hun organisatie. Deze afspraken worden vastgelegd in een ondernemingsovereenkomst. Het effect van een ondernemingsovereenkomst is dat onder andere de algemene geschillenregeling uit de WOR van toepassing is. In plaats van of voorafgaand aan een rechterlijke procedure kunnen partijen ook de Bedrijfscommissie vragen te bemiddelen.

De verplichte registratie geeft de Bedrijfscommissie inzicht in de mate waarin er gebruik wordt gemaakt van ondernemingsovereenkomsten. In 2020 heeft de Bedrijfscommissie negen ondernemingsovereenkomsten geregistreerd.

Vrijwillig ingestelde or's

Ook wanneer er minder dan vijftig personen werkzaam zijn in een organisatie, kan de ondernemer een or instellen. Het registreren van zo'n vrijwillig ingestelde or is belangrijk. Pas na registratie zijn de bepalingen uit de WOR

van toepassing. In 2020 is er één vrijwillig ingestelde or geregistreerd bij de Bedrijfscommissie. Er is geen besluit tot opheffing van een vrijwillig ingestelde or geregistreerd.

De Bedrijfscommissie wordt ook gevraagd om andere documenten te registreren. Bijvoorbeeld jaarverslagen, reglementen, instellingsbesluiten van commissies, veranderingen in de samenstelling van or's – veelal na verkiezingen – , en uitnodigingen tot kandidaatstelling. In het verleden was het verplicht om deze documenten te registreren bij de Bedrijfscommissie. In andere gevallen komt de registratie voort uit een cao. In 2020 ontving de Bedrijfscommissie 48 van deze documenten.

Communicatie en bekendheid

De Bedrijfscommissie zet zich in om conflicten te voorkomen en waar dat niet mogelijk is, op te lossen. Om de bekendheid van de Bedrijfscommissie te vergroten en aandacht te geven aan haar taken worden vier activiteiten ondernomen.

Allereerst geeft de Bedrijfscommissie aandacht aan haar taken via de website www.bedrijfscommissie.nl. In 2020 zijn onder andere de bemiddelingsverzoeken en meest gestelde vragen geactualiseerd. Daarnaast is ingespeeld op COVID-19 en hoe de Bedrijfscommissie ook in die omstandigheid blijft bemiddelen. Met nieuwsberichten is aandacht gevraagd voor het voorkomen van conflicten en de meerwaarde van bemiddeling. Ondersteund door de SER geeft de Bedrijfscommissie ook op social media regelmatig aandacht aan actuele ontwikkelingen.

Ten tweede presenteert de Bedrijfscommissie zich op congressen en bijeenkomsten waar bestuurders, hr-functionarissen en or-leden komen. Vanwege de maatregelen betreffende COVID-19 hebben dergelijke bijeenkomsten in het verslagjaar meestal online plaatsgevonden. In 2020 heeft de Bedrijfscommissie aan acht bijeenkomsten een bijdrage geleverd. Op www.bedrijfscommissie.nl is een van de bijdragen terug te kijken.

Ten derde onderhoudt de Bedrijfscommissie een netwerk met relevante stakeholders, zoals trainers/adviseurs medezeggenschap, juristen, ambtelijk secretarissen, uitgevers van vakbladen over medezeggenschap en werkgevers- en werknemersorganisaties. In 2020 is een samenwerking in dit netwerk opgestart om aandacht te geven aan de taken van de Bedrijfscommissie in opleidingen op het gebied van medezeggenschap. Daarnaast worden in samenwerking met diverse stakeholders seminars gegeven door de Bedrijfscommissie.

Tot slot publiceert de Bedrijfscommissie in samenwerking met vakbladen jaarlijks zes columns, waarin iedere keer een bemiddelingsverzoek centraal staat. Uitgeverijen van vakbladen hebben in 2020 ook op eigen initiatief een aantal maal aandacht besteed aan de Bedrijfscommissie.

Uitgave: Bedrijfscommissie Markt I en BC Markt II
Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
070 3499 561
info@bedrijfscommissie.nl
www.bedrijfscommissie.nl

Foto's: Shutterstock